

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 20/02524
Saksbehandler Ståle Refstie

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kommunestyret	09.09.2020	4/20

Interpellasjon i kommunestyret 09.09.2020 om statlig finansiering av Sunndal helsetun, fra Ann-Karin Sæther, FrP

Kommunestyret har behandlet saken i møte 09.09.2020 sak 4/20

Møtebehandling

Representanten Lill-Elin Vangen la fram følgende interpellasjon i møtet:

Interpellasjon om statlig finansiering av Sunndal Helsetun

Sunndal Fremskrittsparti er opptatt av at eldre og personer med behov for pleie skal få best mulig omsorgstjenester i Sunndal kommune. Vi vet at i fremtiden vil det bli flere og flere personer, unge og eldre, som får behov for pleie og hjelp i kommunen. Det er viktig å bidra til å styrke våre omsorgstjenester, og sikre at kommuneøkonomien ikke går utover tilbudet til de som har behov for hjelp. Dette vil føre til at pengene vil bli øremerket, men også til å bidra til å utvikle omsorgstjenestene, slik at alle de som trenger det får det i gode og trygge rammer. Er det ikke på tide å tenke nytt? Hvorfor ikke delta på regjeringens forsøk på statlig finansiering av omsorgstjenestene våre? Spesielt nå når vi må spare millioner og kutte ned stillinger og kanskje sengeplasser der hvor de svakeste trenger oss aller mest.

Ordfører Ståle Refstie la fram følgende svar i møtet på interpellasjonen:

«Svar til Ann-Karin Sæther på interpellasjon IN 4/20:

Om statlig finansiering av Sunndal Helsetun

I en interpellasjon spør Ann-Karin Sæther om Sunndal kommune ikke skal delta i ordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester, forkortet SIO. Det er det jo ikke opp til meg å bestemme, men jeg når jeg først får sjansen, skal jeg si hva jeg synes om saken.

Det enkle svaret er at dette er en forsøksordning der søknadsfristen gikk ut den 1. februar 2020. Altså er det for sent å delta. Statlig finansiering av omsorgstjenester var opprinnelig en forsøksordning for perioden 2016-2020. Av partiene på Stortinget er det bare Fremskrittspartiet som ønsker ordningen, men den er én av Fremskrittspartiets seiere i de borgerlige regjeringsforhandlingene. Opprinnelig skulle atten kommuner være med, men to tredjedeler av disse kommunene trakk seg. Dermed ble det bare kommunene Os i Hordaland, Stjørdal, Lillesand, Hobøl, Spydeberg og Selbu som deltok. Ordningen ble så utvidet fram til 2022, og fra 2020 deltar Lillesand, Bjørnafjorden, Selbu, Stjørdal og Indre Østfold kommuner. Utvidelse av forsøksordningen skal behandles på nytt av Stortinget i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjett for 2021. Det gjenstår å se hva som da skjer med ordningen, og om det blir nye utlysninger og søknadsfrister.

Så til selve forsøksordningen. Kommunene som er med i forsøket, får et trekk i overføringene fra staten tilsvarende det man regner med skulle gått til helse- og omsorg. I gjennomsnitt vil trekket tilsvare om lag en tredjedel av kommunenes frie inntekter. På toppen av dette får de et påslag på 4 prosent av netto driftsutgifter til omsorg, men maks 28 millioner kroner pr. kommune i 2020. Opprinnelig var det to modeller som ble prøvd ut. Den ene modellen, kaldt modell A, gir staten instruksjonsrett overfor kommunene i spørsmål om tildeling av tjenester. Kommunene må forholde seg til nasjonale kriterier og en statlig satt budsjetttramme. I den andre modellen, kalt modell B, skulle kommunene selv tildele tjenester, men midlene ble øremerket. Denne modellen er nå avsluttet, og det er bare modell A som er videreført i den forlengede forsøksperioden. I modell A skal staten finansiere definerte helse- og omsorgstjenester ut ifra en prisliste utarbeidet av Helsedirektoratet. Prislisten avgjør for eksempel hva kommunen får pr. pasient i ulike typer avdelinger på sykehjem og for hjemmetjenester.

I følge KS, kommunesektorens organisasjon, kan deltakerkommuner oppleve betydelig merarbeid knyttet til å administrere, rapportere og oppfølge slik tildeling av tjenester forutsetter. De statlige satsene og kriteriene begrenser rommet for lokalpolitiske vurderinger og prioriteringer, men kommunen beholder likevel det fulle ansvaret for tjenestene overfor innbyggerne. Forsøksordningen kan også innebære en stor økonomisk risiko. Deltakerkommunenes tildelingskontor skal nemlig tjene tilbake de pengene kommunen er trukket i rammetilskudd. Om kommunen samlet sett får høyere utgifter til tjenesteproduksjonen enn den får betalt for tjeneste for tjeneste, må kommunen dekke underskuddet gjennom frie inntekter. Kommuner som øker tjenestevolumet og dermed inntektene i prosjektperioden, vil derimot kunne få finansieringsproblemer når prosjektperioden er over, og inntektene igjen skal bestemmes gjennom rammetilskuddet.

KS har derfor vært tydelig imot forsøket. KS mener også at forsøksordningen klart bryter med prinsippet om lokal selvråderett, ettersom en stor del av kommunenes rammeoverføringer trekkes tilbake og gis som øremerket tilskudd. KS sier videre at det er et problem at *«det hverken er bærekraftig at alle kommuner skulle få en slik oppfølging fra en statlig aktør, eller at det over tid er mulig å skjerme pleie og omsorgssektoren fra omprioriteringer og endringer som andre lovpålagte tjenester også må forholde seg til.»* Da for eksempel Moss kommune trakk seg fra forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester, begrunnet de da også dette med at *«forsøksordningen ville forpliktet kommunen til et høyere kostnadsnivå for omsorgstjenester, som ville gått på bekostning av øvrige tjenester i kommunen.»* Etter KS' mening er det *«ekstremt usannsynlig at statlig finansiering av omsorgstjenestene innføres i hele landet med samme vilkår som i forsøket.»*

Mitt eget parti Arbeiderpartiet er kritisk til slik stykkprisfinansiering og fjernstyring av eldreomsorgen. Statlige tildelingskriterier, statlig finansiering, statlig prismodell, økt byråkrati og svekket lokal styring er ikke en ønsket utvikling innen helse- og omsorg. Samme holdning har Senterpartiet på Stortinget. Jeg registrerer videre at Kristelig folkepartis Geir Jørgen Bekkevold, som er leder av Stortingets Helse- og omsorgskomiteé, sier til Aftenposten at *«hovedansvaret for eldreomsorgen fortsatt bør ligge hos kommunen.»* I samme intervju sier Sveinung Stensland, som er Høyres helsepolitiske talsperson, at *«vår primærpolitikk er at dette skal være en kommunal oppgave.»*

Slik jeg ser det, har Stortingets ansvar for å legge til rette for at kommunene kan gjøre jobben med eldreomsorg skikkelig. Det forutsetter en solid kommuneøkonomi der nye pålagte oppgaver følges opp med ressurser. Om man ønsker økt statlig bidrag til eldreomsorgen, er det enkleste og beste en ubyråkratisk ekstrabevilgning til kommunenes eldreomsorg.

Så – selv om det ikke er noe konkret forslag om dette i interpellasjonen fra Sæther, er min holdning klar: Sunndal bør ikke delta i forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester.»

Votering

Det forelå ingen forslag til vedtak i interpellasjonen og svaret fra ordføreren.
Derfor ingen vedtak.

Kommunestyrets vedtak

Ingen vedtak i saken.